

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat tanácsi rendeletre a 876/2002/EK tanácsi rendelet mellékletében található Galileo Közös Vállalkozás alapszabályának módosításáról”

COM(2006) 351 final – 2006/0115 (CNS)

(2006/C 324/17)

2006. július 19-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 171. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöksége 2006. július 4-én megbízta a „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén Antonello PEZZINI-t nevezte ki főelőadóvá, majd 116 szavazattal, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság ismét megerősíti, hogy nagy jelentőséget tulajdonít a Galileo műholdas rádió navigációs program sikeres lezárásának. Az EGSZB számos ehhez kapcsolódó véleményében⁽¹⁾ hangsúlyozta, hogy a Galileo jelképes értékű tudományos és műszaki projektet jelent az Európai Unió számára, különösen azon stratégiai kihívás miatt, amit a polgári irányítású műholdas rádió navigációs rendszer képvisel – nem csupán a nemzetközi műholdas navigációs és helymeghatározó rendszer számára, hanem az üzleti szolgáltatások, a polgárok és a társadalom, valamint a nemzetközi szinten versenyképesebb európai ipar szempontjából.

1.2 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság szerint alapvető jelentőségű a Galileo program stratégiai értékének általános elismerése, mivel mindeztől ez a legnagyobb, európai szinten megvalósított, az állami és a magánszféra partnerségén alapuló program; egyben az első olyan közszolgálati infrastruktúra, amely harminc, három különböző pályán keringő, és európai intézmények tulajdonában lévő műholddal rendelkezik, és a robbanásszerűen növekedő piaccal⁽²⁾, valamint a térben és

időben való pontos helymeghatározással a teljes földgolyón újfajta, nemzetközi szinten hozzáférhető közszolgáltatást képes nyújtani.

1.3 Az EGSZB aggodalmának ad hangot a műholdak és a rendszer földi összetevőinek a kifejlesztése, illetve a keringési pályán való jóváhagyása során felgyűlt késedelmek miatt. Ennek a szakasznak a Galileo Közös Vállalkozás keretében 2006-ban le kellett volna zárulnia, azonban 2009 elejéig el fog húzódní. A műholdak keringési pályájának beállítására és a földi alkotórészek teljes installációjára irányuló további szakaszok, valamint a tényleges működés – különösen kereskedelmi téren – 2010 vége előtt tehát nem valósulhat meg.

1.4 Az EGSZB teljes mértékben egyetért azzal, hogy meg kell akadályozni a források és a szakértelem pazarlását, amely a Galileo Közös Vállalkozás tevékenységének meghosszabbításából származna. Ez utóbbi feladata az volt, hogy a GNSS Európai Ellenőrző Hatóság létrehozása után – amely 2006 közepén a 2004. július 12-én kiadott tanácsi rendelettel⁽³⁾ már megkezdte működését – lefedje a fejlesztés és a keringési pályán való jóváhagyás teljes szakaszát.

1.5 Az EGSZB azonban úgy véli: „a Galileo Közös Vállalkozás (GKV) és a Galileo Ellenőrző Hatóság (GEH) közötti átmenet időszakának zökkenőmentesen kell lezajlania”, ahogyan ezt egyik közelmúltban elkészült véleményében is kiemelte. Ennek során biztosítani kell a következőket:

– jogbiztonság a Közös Vállalkozás tevékenységi köreinek az Ellenőrző Hatóságra való átruházása során;

– az Ellenőrző Hatóság hatáskörei a fejlesztési szakaszban;

⁽¹⁾ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye az európai műholdas navigáció programjával (Galileo) kapcsolatban; HL C 311., 2001.11.7., 19. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a Galileo Közös Vállalkozás létrehozásával kapcsolatos tanácsi rendeletre irányuló javaslatról; HL C 48., 2002.2.21., 42. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: A Bizottságnak az Európai Parlament és a Tanács részére megküldött közleményéről – A GALILEO kutatási program helyzetjelentése 2004. év elején; HL C 302., 2004.12.7., 35. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: Az Európai Parlament és a Tanács javaslata az európai műholdas rádió navigációs program kiépítési és üzemeltetési szakaszainak megvalósításáról szóló rendeletre; HL C 221., 2005.9.8., 28. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: „A GALILEO program: az Európai Ellenőrzési Hatóság sikeres létrehozása”.

⁽²⁾ A becslések szerint 2020-ig a Galileo piacainak nemzetközi forgalma elérni majd az évi 300 milliárd eurót; a működő vevőkészülékek száma pedig a 3 milliárdot. Csak az EU-n belül 150 000 új munkahely létrehozására számítanak. Vö. COM(2006) 272 final – A Bizottság „A Galileo program jelenlegi állása” című közleménye az Európai Parlament és a Tanács számára.

⁽³⁾ HL L 246., 2004.7.20., Az Ellenőrző Hatóság kezeli a GNSS európai programokhoz kapcsolódó közérdekeket, és e programokra vonatkozóan a szabályozó hatóság szerepét tölti be. Az Ellenőrző Hatóság szervei: a közgyűlés és az igazgató. A közgyűlés tagjai: a minden egyes tagállam által kinevezett egy-egy képviselő, valamint az Európai Bizottság által kinevezett képviselő.

- az Európai Űrügynökség/Galileo Közös Vállalkozás Egyezményből eredő problémák, valamint a nem uniós országok ⁽⁴⁾ által végzett tevékenységi köröknek a Közös Vállalkozásról az Ellenőrző Hatóságra való átruházásával kapcsolatos kérdések közös megegyezéssel történő rendezése;
- megfelelő és tapasztalattal rendelkező alkalmazottak;
- a műholdakat felbocsátó államok nemzetközi felelősségének tisztázása.

1.6 Az EGSZB egyetért a GKV alapszabályának módosítására irányuló javaslat alapelveivel ⁽⁵⁾, amellyel kapcsolatban a Szerződés 171. cikke értelmében kötelező kikérni véleményét. Ugyanakkor a következő észrevételeket teszi, valamint az alábbiakban kifejtett javaslatokkal él:

1.6.1 Ami a fentiekben említett rendelet módosításait illeti, véleménye szerint nem elegendő csupán a rendelet mellékleteként csatolt alapszabályra irányuló módosításokat javasolni, amelyekkel az EGSZB egyébként egyetért. Véleménye szerint inkább az alábbi módosításokat kellene előírni:

- a rendelet 1. cikkének módosítása az alábbiaknak megfelelően: „A Galileo program *fejlesztési tevékenységeinek végrehajtása, valamint e tevékenységeknek a GEH-re való átruházása céljából, 2006. december 31-ig a Szerződés 171. cikke szerinti közös vállalkozás jön létre*”;
- a rendelet említett 1. cikkének kiegészítése az alábbi utolsó bekezdéssel: „2007. január 1-jétől kezdődően a GEH valamennyi jog és kötelezettség – beleértve az Európai Űrügynökséggel kötött egyezményből eredő jogokat és kötelezettségeket – tekintetében a megszüntetett Közös Vállalkozás helyébe lép”;
- Az alábbi új rendelkezés beillesztése a Közös Vállalkozás alapszabályára vonatkozó melléklet 21. cikkébe: „A megszüntetésre irányuló eljárás megindítása előtt meg kell kötni a Közösséggel való megállapodásokat azoknak a nem európai országoknak a GEH-ben való részvételi módzataira vonatkozóan, amelyek tagjai a Közös Vállalkozás felügyelőbizottságának, valamint amelyek tagjai az Európai Űrügynökségnek, azonban nem tagjai az EU-nak”.

1.6.2 A Galileo Ellenőrző Hatóság (GEH) tekintetében az EGSZB szerint elengedhetetlen „a GEH-re ruházott feladatok is, mint például a fejlesztési és a keringési pályán való jóváhagyási szakasz irányítása, az európai kutatási és fejlesztési keretprogramokból eredő tevékenységek irányítása, vagy az operációs rendszer technikai fejlődésének nyomon követése és kezelése”.

1.6.2.1 A GEH-et a Tanács 2004. július 12-i 1321/2004/EK rendelete hozta létre, és 2006 közepétől működik. Feladata az EGNOS és a Galileo műholdas rádió navigációs európai programokkal kapcsolatos közérdekek biztosítása, valamint a műholdas rádió navigációs szolgáltatások jövőbeni engedélyezésével szemben az engedélyező hatóság szerepének betöltése; azonban nem feladata a fejlesztési szakasz irányítása, sem pedig

⁽⁴⁾ A Galileo Közös Vállalkozás tagja a National Remote Sensing Centre of China elnevezésű kínai szervezet, valamint a MATIMOP izraeli kereskedelmi társaság, amelyek a közgyűlés részei, és a befizetett tőkével arányban álló számú szavazattal rendelkeznek. Mindkettő 5 millió euró összegű indulótőkét fizettek be.

⁽⁵⁾ A 876/2002/EK rendelet melléklete.

az ezen szakaszhoz vagy a következő szakaszokhoz kapcsolódó kutatási tevékenység vagy munkálatok; nem rendelkeznek továbbá az ezen feladatok végrehajtásához szükséges emberi és pénzügyi erőforrásokkal sem.

1.6.2.2 Nem került sor az EGSZB véleményének kikérésére a tanácsi rendeletre irányuló 2006. június 2-i javaslattal kapcsolatos COM(2006) 261 final/, amely módosítja az európai műholdas rádió navigációs programokat üzemeltető struktúrákról szóló 1321/2004/EK rendeletet. Ezen oknál fogva az említett cikk vizsgálata formális értelemben meghaladja a jelen vélemény kereteit.

1.7 Az EGSZB mindenesetre elengedhetetlennek tartja a 1321/2004/EK rendelet módosítását a Galileo program folytonosságának biztosítása, valamint a Galileo Közös Vállalkozás tevékenységeinek az Ellenőrző Hatóságra való megfelelő átruházása érdekében. Ez azért fontos, hogy a közös vállalkozás lezárultával optimális körülményeket biztosítsunk a program fejlesztési szakasza befejezéséhez. Ugyanakkor világosan meg kell határozni a 2006. december 31. utáni időszakra vonatkozó jogi, technikai és pénzügyi módozatokat és kérdéseket, az egyes szakaszok lezárásának megkönnyítése és a rendszer tökéletes működésének biztosítása érdekében.

1.8 Az EGSZB kiemeli annak a jelentőségét, hogy az Európai Bizottság, a Galileo Közös Vállalkozás, valamint az Európai Ellenőrző Hatóság tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a Galileo rendszer 2010 végéig teljes mértékben működőképesé váljon, ahogyan ezt a Közlekedési és Hírközlési Tanács 2006. október 12-i következtetése is rögzítették. A Tanács ezen kívül elfogadta a Bizottság jogalkotási javaslatát, amelyek a Galileo Közös Vállalkozás még folyamatban lévő tevékenységeinek 2006 során a Galileo Ellenőrző Bizottságra való átruházására irányulnak.

1.9 Az EGSZB kéri, hogy folyamatosan tájékoztassák a Galileo program alakulásáról, valamint az ESA által betöltött alapvető szerepről az európai GNSS programok létrehozása és fejlesztésre területén. Az EGSZB ezen kívül kedvezően fogadná, ha az Európai Bizottság kikérné véleményét a Galileo program alkalmazásával kapcsolatos zöld könyvvel kapcsolatban, amelyet az Európai Bizottság 2006 vége előtt szándékozik közzétenni. ⁽⁶⁾

2. Indokolás

2.1 Az EGSZB kezdettől fogva figyelemmel kísérte a Galileo európai műholdas rádió navigációs és helymeghatározó program létrehozását és fejlődését, elismerte az európai rendszer versenyképessége szempontjából alapvető jelentőségű stratégiai szerepét, akár a belőle eredő innovációs, a foglalkoztatásra és a társadalomra gyakorolt kedvező hatások, akár a polgárok életminőségének javítása miatt.

⁽⁶⁾ Vö. A Tanács következtetése a Galileo program eredményeiről, Luxemburg, 2006. október 12.

2.2 A program a következő négy egymást követő szakaszból áll:

- a meghatározási szakasz 1999–2001 között zajlott le, ennek során felvázolták a teljes rendszer felépítését és meghatározták a (későbbiekben felsorolt) ötféle típusú szolgáltatást; ezt a szakaszt főként a kutatási, technológiafejlesztési, valamint demonstrációs tevékenységekre vonatkozó ötödik keretprogramon (1998–2002) keresztül finanszírozták;
- A 2002-ben megkezdett fejlesztési és érvényesítési szakasznak 2005-ben kellett volna befejeződnie, a műholdak és a rendszer földi összetevőinek a kifejlesztésével, valamint a rendszer keringési pályán való jóváhagyásával. A felgyűlt késedelmek miatt viszont ez a szakasz 2009 elejéig tart majd. Az EU/ESA (Európai Űrügynökség) közfinanszírozási keret – amelyet kezdetben 1,2 milliárd euróban határoztak meg, a 2002–2006 közötti időszakra vonatkozó hatodik KTF keretprogramban előirányzott 100 millió eurón felül – 1,5 milliárd euróra rúg majd, amely összeget december 31-ig a Galileo Közös Vállalkozás, ezt követően pedig 2007. január 1-jétől az Ellenőrző Hatóság kezel majd. A Jupiter–A elnevezésű első kísérleti műhold már betöltötte fő küldetését, most a projekt továbbvitele szempontjából alapvető jelentőségű technikai szempontok szabályozása szükséges;
- A kiépítési szakasz, amely magában foglalja a konstellációt alkotó műholdak megépítését és fellövését, valamint a rendszer földi összetevőinek teljes installációját. Ennek a szakasznak 2006-tól 2007-ig kellett volna tartania, ezzel szemben 2009 és 2010 folyamán kerül rá sor. Az eredeti globális pénzügyi keret összege 2,1 milliárd euró volt, amelynek 1/3 része, azaz 700 millió euró a közösségi költségvetést terheli, 2/3 részét, azaz 1,4 milliárd eurót pedig magánkonzorciumok fedeznek. A kiépítési, valamint az azt követő kereskedelmi üzemeltetési szakasz húsz év időtartamú koncesszió tárgyát képezik. Az engedélyeket az Ellenőrző Hatóság adja ki;
- A kereskedelmi hasznosítás szakasza nem kezdődhet meg 2010 vége előtt. Erre a szakaszra éves üzemeltetési és karbantartási költségként körülbelül 220 millió euró van előirányozva, amelyet teljes mértékben a magánszféra fedez. A 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó közösségi költségvetés pénzügyi tervéről szóló határozatok értelmében azonban az EU e szakasz első éveire – kivételesen – rendkívüli közfinanszírozást biztosít.

2.3 Az EGSZB komoly aggodalmának ad hangot a fejlesztési és a keringési pálya jóváhagyási szakaszában felgyűlt késedelmekkel kapcsolatban, amelyek következeképp a kereskedelmi hasznosítás későbbi szakaszait is hátráltatják. Ez a helyzet a projekthez kialakított teljes ütemtervet felborító csúszást eredményez, és késlelteti egy kivételes, az európai kutatás kompetenciáit és eredményeit szintetizáló eszköz megvalósítását, amely képes a műholdas rádió navigációhoz kapcsolódó termékek és szolgáltatások nemzetközi piacán való eredményes részvétel

biztosítására. Ez a piac 2005-ben 60 milliárd eurós forgalmat generált, évi 25 %-os növekedéssel, és csak az EU-ban 150 000 munkahelyet teremtett, főként a csúcstechnológia, a kutatás és a szolgáltatások ágazatában.

2.4 Az EGSZB még inkább aggasztónak találja a részletes szabályokkal, valamint a jogi, technikai és pénzügyi kérdésekkel kapcsolatos bizonytalanságok által jellemzett jelenlegi helyzetet, amit egyik nemrégiben készült véleményében ⁽⁷⁾ is kiemelt. Ezek a bizonytalanságok, amelyek mind a Galileo Közös Vállalkozást (GKV), mind az Ellenőrző Hatóságot (GEH) érintik, azt a kockázatot rejtik magukban, hogy amennyiben 2006-ig nem sikerül megszüntetni őket, veszélyeztetik a rendszer optimális működését biztosítani képes egyes szakaszok megfelelő végrehajtását. E rendszer pedig alapvető szerepet játszhat a nemzetközileg versenyképesebb európai gazdaság megvalósításában.

2.5 Az EGSZB már rámutatott arra, hogy a magánszektor a Galileo Közös Vállalkozás beindításától kezdődően be kellene vonni a rendszer kifejlesztésébe és hasznosításába a megvalósítás szakaszai alatti állandó támogatás biztosítása érdekében, mivel a Galileo a legnagyobb európai PPP-projekt.

2.6 A meghatározási szakaszt követően, 2002 májusában az Európai Közösséget létrehozó szerződés 171. cikke értelmében létrejött a Galileo Közös Vállalkozás. A 876/2002/EK rendelet négy éves időtartamra az Európai Uniót és az ESA ⁽⁸⁾-t jelöli meg alapító tagokként; a közös vállalkozás célja, „hogy a Galileo program kutatási, fejlesztési és demonstrációs szakaszára vonatkozóan a projekt irányításának egységességét és pénzügyi ellenőrzését biztosítsa, és ennek érdekében az említett programhoz rendelt pénzeszközöket mobilizálja”.

2.7 A Galileo Közös Vállalkozás létrehozásának célja a fejlesztési szakasz eredményes lebonyolítása és a Galileo program következő szakaszainak előkészítése volt, az alábbi két fő feladattal:

- vezetni és koordinálni a szükséges kutatási és fejlesztési tevékenységeket, az Európai Űrügynökséggel való megállapodáson keresztül, amely ezen tevékenységek végrehajtásával van megbízva;
- irányítani a rendszer jövőbeni engedélyezésének kiválasztására irányuló eljárást.

2.8 Az Európai Űrpolitika megvalósításáról szóló cselekvési tervre vonatkozó 2004. január 29-i állásfoglalásában ⁽⁹⁾ az Európai Parlament felhívta a figyelmet a Galileo program hatalmas jelentőségére az ipar, a közlekedés, a környezetvédelem fejlesztése, valamint a lisszaboni stratégia keretében kitűzött célok megvalósítása szempontjából. Kérte az Európai Bizottságot és a Tanácsot, hogy – az Ellenőrző Hatóság létrehozásán túl – bocsássanak hatékony struktúrákat a Galileo rendelkezésére, az átlátható üzemeltetés, valamint a rendszer biztonságának garantálása érdekében ⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő tárgyban: „A GALILEO program: az Európai Ellenőrzési Hatóság sikeres létrehozása” – CESE 1179/2006, 2006.9.13.

⁽⁸⁾ ESA: Európai Űrügynökség.

⁽⁹⁾ PE T5-0054/2004, 2004. január 29.

⁽¹⁰⁾ Ellenőrző Hatóság és biztonsági eszköz, a Tanács 2004. július 12-i határozatainak tárgyai.

2.9 Az Ellenőrző Hatóságot (GEH) a Tanács 2004. július 12-i 1321/2004/EK rendelete hozta létre, és az 2006 közepétől működik. Feladata az EGNOS és a Galileo műholdas rádiónavigációs európai programokkal kapcsolatos közérdekek biztosítása, valamint a műholdas rádiónavigációs szolgáltatások jövőbeni engedélyesével szemben az engedélyező hatóság szerepének betöltése.

2.10 A GEH-re vonatkozó jelenlegi rendelet tehát nem tenné lehetővé a fejlesztési szakasz irányításába, sem pedig az ezen szakaszhoz vagy a következő szakaszokhoz kapcsolódó kutatási tevékenységekbe vagy munkálatokba való beavatkozást; a GEH nem rendelkezik továbbá az ezen feladatok végrehajtásához szükséges emberi és pénzügyi erőforrásokkal sem.

2.11 A GKV⁽¹⁾-ra vonatkozó rendelet másrészt négy éves időtartamot irányoz elő, ami 2006 közepén lejárt. E rendelet érvényességét tehát meg kellene hosszabbítani a rendszer jövőbeni engedélyesének kiválasztására irányuló tárgyalások, valamint a műholdak és a földi alkotóelemek kifejlesztésének teljes szakasza, továbbá a rendszer keringési pályán való jóváhagyásának lezárása érdekében.

2.12 A projekt megvalósítása folyamán a további késedelmek elkerülése, valamint az egyes szereplők közötti kapcsolatokban a bizonytalanságok kialakulásának megakadályozása érdekében az EGSZB szerint el kell végezni a GKV- és a GEH-rendelet gyors és átlátható felülvizsgálatát, hogy biztosítható legyen az egyértelműség a két szervezet közötti kapcsolatokban, valamint a hatáskörök átruházása során.

2.13 Az EGSZB egyetért a jelen vélemény tárgyát képező javaslat céljaival, amely az erőforrások és a kompetenciák tekintetében a pazarlás elkerülésére irányul, ami akkor következne be, ha a Galileo Közös Vállalkozás tevékenységét meghosszabbít-

tanák az Európai Ellenőrző Hatóság (GEH) létrejötte után. Ez utóbbi 2006 közepén már megkezdte működését.

2.14 Az EGSZB azonban tartalmi szempontból nem tartja kielégítőnek a javaslatot, mivel az a GKV – a 876/2002/EK rendelet mellékletében található – alapszabályára korlátozódik, holott ki kellene térnie a GEH-rendelet felülvizsgálatára is. Ez utóbbival kapcsolatban az EGSZB-vel eddig nem konzultáltak.

2.15 A program jelenlegi állapota szerint a Galileo fejlesztési szakasza 2008 vége előtt nem fog befejeződni. Csupán akkor válik majd működőképesé az a négy műhold, amelyeket az Európai Űrügynökség a „keringési pályán való jóváhagyás” szakasza keretében épít meg és lő fel. A Galileo Közös Vállalkozás működése tehát a hatályos alapszabály értelmében 2008 vége előtt nem szűnhetne meg, ami azt jelenti, hogy körülbelül három évvel hosszabb ideig tevékenykedik az eredetileg előírnizottnál.

2.16 Egyébként a GEH létrejöttének célja éppen az európai műholdas rádiónavigációs programokhoz kapcsolódó közérdekek érvényesítésének biztosítása, valamint az engedélyező hatóság szerepének betöltése volt a műholdas rádiónavigációs szolgáltatások jövőbeni engedélyesével szemben, nem pedig a fejlesztési szakasz, vagy az ehhez a szakaszhoz kapcsolódó kutatási tevékenységek vagy munkálatok irányítása; következésképpen nem rendelkezik az ezen feladatok elvégzéséhez szükséges emberi vagy pénzügyi erőforrásokkal sem.

2.17 Az EGSZB egyetért a Tanács útmutatásaival a műholdas navigációs rendszer előmozdításának fontosságát illetően, a kereskedelmi siker – különösképpen a kutatási tevékenységek általi – elérése érdekében. A Galileo gazdasági előnyeinek legnagyobb része a Tanács szerint a program beszállítóinak körében való alkalmazásból ered.⁽¹²⁾

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

(1) GKV: Galileo Közös Vállalkozás.

(12) Vö. A Tanács következtetései a Galileo program eredményeiről, Luxemburg, 2006. október 12.